

T. B. M. M. (S. Sayısı : 257)

**İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun
Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu
Raporu (1/543)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md.

07/101-1/440/01879

28.2.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararname» bu
günkü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca ilişikte
gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde mevcut mevzuat gereği değişik isimler altında çeşitli bakanlık ve ku-
ruluşlardan işyeri açılması için ayrı ayrı alınması gereken 20 civarındaki izin belgesi, iş-
yeri veya işletme açmak suretiyle yurt ekonomisine katkıda bulunmak isteyen yatırım-
cıyı büyük bir sıkıntıya sokmakta, bu durum ise, kalkınmanın gereği olan yatırımlar
için teşvik tedbirleri getirilen ülkemizde mevzuat bakımından çelişkili bir durum yarat-
maktadır.

Diğer taraftan, bürokratik engellerin yarattığı caydırıcılık, bir yandan yatırımları
engellerken, bir yandan da gereksiz bir zaman kaybına sebep olmaktadır.

Bunu önlemek amacıyla; sanayi, tarım ve diğer işyerlerinin açılmasına ilişkin izin-
lerle ilgili işlemlerin tek bir bürokratik kademede çözümlenmesi öngörülmek suretiyle,
kırtasiyecilik en aza indirilmektedir.

Buna göre, belediye hudutları ve mücavir alan dışında kalan yerlerde işyeri aç-
mak isteyenler, sadece valilik ve kaymakamlıklara; belediye hudutları ve mücavir alan
içinde kalan yerlerde işyeri açmak isteyenler ise sadece belediyelere başvuracaklar; va-
lilik ve belediyeler, bu başvuru üzerine o işyeriyle ilgili bütün işlemleri bizzat yerine
getirip vatandaşa gerekli izni vereceklerdir.

Bu suretle, işyeri açmak isteyen vatandaş bir çok merci yerine tek bir yere başvu-
racak ve işyeriyle ilgili bütün işlemler bu yerde sonuçlandırılmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddede, Kanun Hükmünde Kararnamenin amacının; sanayi, tarım ve diğer işyerleri ile her türlü işletmeler için geçerli olan işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırılması olduğu belirtilmektedir.

Madde 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinin uygulanmayacağı yerlerin sayıldığı bu madde ile; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268 ilâ 275 inci maddeleri kapsamına giren 1 inci sınıf gayrisihhi müesseseler, nerede açılırsa açılırsın, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışan işlerle oksijen LPG dolmuş ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerler ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerinin bu Kanun Hükmünde Kararname dışında mütalaa edilecekleri öngörülmektedir.

Madde 3. — İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını vermeye yetkili olan mercilerin belirtildiği bu maddede, belediye hudutları ve mücavir alan dışında kalan tüm işyerleri ve işletmeler için valilikler ve kaymakamlıkların, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmeler için belediyelerin salahi yetli oldukları açıklanmaktadır.

Belediye hudutları ve mücavir alan içinde kalan işyeri ve işletmelerden Büyükşehir Belediyesi olan yerlerde ise; 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisihhi müesseseler için Büyükşehir Belediye Başkanlığı, sıhhi ve sair işletmeler için ise Büyükşehir Belediyesi içinde kalan diğer belediye başkanlıklarının salahi yetli oldukları, ayrıca açıklanmaktadır.

Madde 4. — 3 üncü maddede belirtilen mercilerin, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar vermemek, çevre kirliliğine yol açmamak, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak şeklinde öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alacakları hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. — İşyeri veya işletme açmak isteyen; işin özelliğine göre 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikteki kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra başvuru formunu doldurarak 3 üncü maddede belirtilen mercie ibraz edecekleri açıklanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, pasta satış yeri veya kahvehane açmak isteyenler; işyerlerini, bu işler için yönetmelikte ayrı ayrı öngörülen kriter ve şartlara uydurmak durumundadırlar.

Bu başvurunun yönetmelikteki kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatının düzenlenerek ilgiliye verileceği ve ilgilinin bu belgeye dayanarak işyeri açabileceği öngörülen bu maddede, işyeri açma ve çalışma ruhsatının bütün işyerleri için tek tip olarak düzenleneceği ve beyana göre tanzim edilen ruhsatın müktesep hak doğurmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 6. — İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilen işyerlerinin, 3 üncü maddede belirtilen merciler tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ruhsatın verilmiş ta-

rihini izleyen bir ay içinde kontrol ettirilecekleri belirtilen bu maddede, süresi içinde kontrol ettirilmemesi halinde, ilgilinin, çalışma ruhsatı almış sayılacağı ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında da ayrıca yasal hükümler uygulanacağı öngörülmektedir.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile öngörülen yönetmelikteki kriterlere aykırı beyan veya durumun tespiti halinde, verilmiş olan ruhsatın, ilgili mevzuattaki hükümler çerçevesinde iptal edilerek işyerinin kapatılacağı ve ilgililer hakkında ayrıca işlem yapılacağı belirtilen bu maddede, işyerlerinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile maliye vergi levhası ve fiyat tarifesi dışında herhangi bir levhanın asılamayacağı esası benimsenmektedir.

Madde 7. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen yönetmeliğin İşçileri Bakanlığınca en geç bir ay içinde hazırlanarak Başbakanın onayını takiben Resmî Gazete'de yayımlanacağı öngörülmektedir.

Geçici Madde 1. — Bu Kanun Hükmünde Kararname ile çıkarılması öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut yönetmeliklerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı belirtilmektedir.

Geçici Madde 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işyeri açmak için ilgili mercie başvurmuş olanlardan isteyenlerin, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden yararlanabilecekleri hükme bağlanmaktadır.

Madde 8. — Yürürlük ile ilgilidir.

Madde 9. — Yürütme ile ilgilidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/543

1 . 6 . 1989

Karar No. : 34

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisionumuza gönderilen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararname hükümet temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Sanayi, tarım ve diğer işyerlerinin açılmasına ilişkin izinlerle ilgili işlemlerin tek bir bürokratik kademede çözümlenmesini öngören Kararname Komisionumuzca olumlu bulunmuştur.

Kanun Hükmünde Kararnamenin yasalaşması nedeniyle adı yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Hükümünde Kararnamenin 1 inci, 2 nci, Geçici 2 nci, 8 inci ve 9 uncu maddelerinde geçen Kanun Hükümünde Kararname ibareleri Kararnamenin Kanun Tasarısına dönüşmüş olması nedeniyle gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Mülki idare amirinin memleketin genel asayişini, güvenliğini sağlama yükümlülüğü göz önünde bulundurularak Kararnamenin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına bir ibare eklenmiş ve madde yapılan bu değişiklikte kabul edilmiştir.

Kararnamenin 7 nci ve Geçici 1 inci maddeleriyle öngörülen yönetmelik, 9 Mart 1989 gün ve 20103 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiğinden anılan maddelere gerek kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu maddeler Kararname metninden çıkarılmış ve maddelerin teselsülü buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Anayasanın Kanun Hükümünde Kararname çıkarma yetkisi veren 91 inci maddesi «Kanun Hükümünde Kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulunduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir» hükmü getirmiştir.

Anayasanın bu amir hükmü karşısında Komisyonumuz tasarıya bu doğrultuda bir geçici madde eklemiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkanvekili <i>Necat Tunçsiper</i> Balıkesir	Kâtip <i>Hasan Çakır</i> Antalya
Üye <i>Ersin Koçak</i> Adana	Üye <i>Abdurrahman Karaman</i> Adıyaman
Üye <i>İbrahim Tez</i> Ankara	Üye <i>Ayhan Arifağaoğlu</i> Artvin
Üye <i>Ali Necmettin Şeyhoğlu</i> Çankırı	Üye <i>Mustafa Namlı</i> Çorum
Üye <i>Ali Rıza Yılmaz</i> İçel	Üye <i>Mahmut Alınak</i> Kars
Üye <i>Mehmet Adnan Ekmen</i> Mardin	6 ncı maddeye muhalifim. Üye <i>Necati Akıncı</i> Şanlıurfa
6 ncı maddeye muhalifim.	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükümünde Kararname

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi işlerinin yeniden düzenlenmesi; 20.10.1988 tarihli ve 3481 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 24.1.1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin amacı, sanayi, tarım ve diğer işyerleri ile her türlü işletmelere, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırılmasıdır.

MADDE 2. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümleri;

- a) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268 - 275 inci maddeleri kapsamına giren 1 inci sınıf gayrisıhhi müesseselere,
- b) Nerede açılırsa açılınsın, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerlere,
- c) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerine, Uygulanmaz.

MADDE 3. — İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını vermeye aşağıdaki merciler yetkilidir :

- a) Belediye hudutları ve mücavir alan dışında kalan tüm işyerleri ve işletmelere valilikler ve kaymakamlıklar,
- b) Belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere belediyeler,
- c) Belediye hudutları ve mücavir alan içinde kalan işyeri ve işletmelerden büyükşehir belediyesi olan yerlerde;
 - ca) 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhhi müesseseler için büyükşehir belediye başkanlığı,
 - cb) Sıhhi ve sair işletmeler için ise büyükşehir belediyesi içinde kalan diğer belediye başkanlıkları.

MADDE 4. — 3 üncü maddede belirtilen merciler, izin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

- a) İnsan sağlığına zarar vermemek,
- b) Çevre kirliliğine yol açmamak,
- c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin
Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, sanayi, tarım ve diğer işyerleri ile her türlü işletmelere, işyeri, açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesi işlerinin basitleştirilmesi ve kolaylaştırılmasıdır.

MADDE 2. — Bu Kanun hükümleri;

- a) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268 - 275 inci maddeleri kapsamına giren 1 inci sınıf gayrisihhi müesseselere,
- b) Nerede açılırsa açılsın, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerlere,
- c) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerine, Uygulanmaz.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — İşyeri veya işletme açmak isteyen; işin özelliğine göre 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra başvuru formunu doldurarak 3 üncü maddede belirtilen mercie ibraz ederler.

Bu başvurunun yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı bütün işyerleri için tek tip olarak düzenlenir.

Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

MADDE 6. — İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, 3 üncü maddede belirtilen merciler tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ruhsatın verilmiş tarihini izleyen bir ay içinde kontrol ettirilirler. Bu süre içinde kontrol ettirilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde; verilmiş olan ruhsat, ilgili mevzuattaki hükümler çerçevesinde iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ayrıca işlem yapılır.

İşyerlerinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile maliye vergi levhası ve fiyat tarifi dışında herhangi bir levha asılamaz.

MADDE 7. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen yönetmelik, İşçileri Bakanlığınca en geç bir ay içinde hazırlanarak Başbakanın onayını takiben Resmî Gazetede yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanun Hükmünde Kararname ile çıkarılması öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut yönetmeliklerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerininin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işyeri açmak için ilgili mercie başvurmuş olanlardan isteyenler, bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden yararlanabilirler.

MADDE 8. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilen işyerleri, 3 üncü maddede belirtilen merciler tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ruhsatın verilmiş tarihini izleyen bir ay içinde kontrol ettirilirler. Bu süre içinde kontrol ettirilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde; verilmiş olan ruhsat, ilgili mevzuattaki hükümler çerçevesinde yetkili mercii veya mülki idare amirince iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ayrıca işlem yapılır.

İşyerlerinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı ile maliye vergisi levhası ve fiyat tarifesi dışında herhangi bir levha asılamaz.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işyeri açmak için ilgili mercie başvurmuş olanlardan isteyenler, bu Kanun hükümlerinden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — 20.10.1988 tarihli ve 3481 sayılı Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi, bu Kanun kapsamına giren konular için adı geçen Yetki Kanunu ile verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan <i>T. Özal</i>	Cumhurbaşkanı <i>Kenan Evren</i>
Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı <i>K. İnan</i>	Devlet Bakanı <i>A. Bozer</i>
Devlet Bakanı <i>Y. B. Özal</i>	Devlet Bakanı <i>A. Kahveci</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yazar</i>	Devlet Bakanı <i>C. Çiçek</i>
Adalet Bakanı <i>M. Topaç</i>	Millî Savunma Bakanı <i>E. Vuralhan</i>
İçişleri Bakanı <i>M. Kalemlî</i>	Dışişleri Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı <i>H. C. Güzel</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>N. Kitapçı</i>
Ulaştırma Bakanı <i>E. Pakdemirli</i>	Tarım Orman ve Köy İşleri Bak. V. <i>E. Pakdemirli</i>
Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı <i>İ. Aykut</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>F. Kurt</i>	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. T. Titiz</i>

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

